

ДМИТРИЙ ДЕ-СПИЛЕР

УДИВИТЕЛНИЯТ ИГВИ

Превод от руски: [Неизвестен], —

chitanka.info

При кацането си корабът попадна с една от своите лапи в яма с гладки краища и за малко не пропадна в нея, но запази равновесие, изкатери се по стръмнината на равно място, мачкайки почвата с медните си спиралообразни подкови, и замря.

Гуров хвърли поглед през илюминатора. Наоколо се простираше равнина с нежно синьо-сивкав цвят. Монотонният игвиански ландшафт се оживяваше малко от редки ниски хълмове. Небето беше черно. В него сияеха звезди, а ниско над хоризонта пламтеше изгряващият Евитар, като пърлеше с лъчите си равнината и оставяше гигантски близове по нейната повърхност, приличаща на матово стъкло.

— Намираме се на петстотин километра от Северния полюс на Игви — каза Буянцев, след като погледна светлинното табло.

— Петстотин и двадесет — уточни Мостов.

— По-южно не можеше да се кацне. Там е много по-горещо от тук — каза Гуров и започна да се готви за излизане от кораба. Надяна топлонепроницаем скафандр, обу обувки с дебели овални подметки и като премина двете херметични камери, излезе на повърхността на планетата. Като се поразтъпка, за да се загрее, той бавно се помъкна към намирация се в далечината нисък хълм, имайки намерение да започне да прави от него киноснимки.

Когато измина около петстотин крачки, Гуров изведнъж почувствува рязък тласък, загуби равновесие и падна. Когато падаше, му се стори, че нещо живо се шмугна край обувките му.

Гуров се опита да стане, но режеща болка го застави да се отпусне върху почвата. Очевидно беше си навехнал крака. Нервиран, Гуров включи разговорното устройство и след това Буянцев и Мостов чуха притъпения от шума на смущенията глас на своя капитан.

— Момчета, чувате ли ме? — запита Гуров.

— Да, да, чуваме те — отговори Буянцев.

— Навехнах си крака — каза Гуров — и се нуждая от помощ.

— Добре, капитане, идваме — каза Буянцев.

След малко Буянцев и Мостов крачеха по хълзгавата игвианска почва. Те едва различаваха Гуров на фона на гигантския, заслепяващ очите Евитар.

Когато се приближиха до мястото, където Гуров си беше навехнал крака, Буянцев недоумяващо разпери ръце: капитанът беше изчезнал, сякаш пропадайки в земята.

Това беше неправдоподобно. Той не би могъл да се скрие никъде освен зад хълма. Разтревоженияят Мостов закрещя с пълен глас в разговорното устройство:

— Гуров, чуваш ли ме?! Отговори!...

Но Гуров не отговаряше.

Те обиколиха хълма и скоро се убедиха, че Гуров го няма никъде. Тогава Мостов и Буянцев се разделиха. Мостов реши да се изкачи на хълма и да огледа местността.

От върха пред Мостов се откри твърде странна картина.

Корабът беше се изместил малко и изопнал нагоре, опирайки се с една от лапите си в стърчаща под наклон от почвата тъмна колона. Тази колона, съвършено права и гладка, напомняше дуло на артилерийско оръдие, насочено някъде встрани от ямата, около която корабът беше кацнал.

Мостов видя Буянцев, който след като беше обиколил хълма, също наблюдаваше тази поразяваща колона. Внезапно Мостов съобрази, че корабът се намира в крайно неустойчиво положение. Беше достатъчно лапата да се подхълзне по колоната, за да се изтъркаля по стръмнината на ямата и се преобърне в нея. Като се посвещаваха, космонавтите решиха, че трябва да се върнат на кораба и ако се окаже възможно, да излетят. Летейки над равнината, те ще се помъчат да открият Гуров и ще се ориентират в това, какво въобще става тук.

След петнадесет минути Мостов и Буянцев вече стояха зад пулта за управление и се мъчеха да излетят. Те обаче не можеха да откъснат лапата на кораба от колоната; както се оказа, колоната беше промушила медната спиралообразна подкова и се беше заклинила здраво в нея.

След известно време космонавтите решиха да изразходват половината запас от аварийни сферични батерии, с чиято помощ корабът успя все пак да освободи лапата си и да излети.

В същото време, когато ставаха тези необикновени приключения, една полярна експедиция, състояща се от трима учени, Ботаник, Медик и Технолог, откриха необикновени растения, способни — страшно е да си помислиш — да се придвижват по почвата самопроизволно. В хода на напрегнатата научноизследователска работа пъргавите растения трябваше малко да се поомачкат.

Първото растение беше засечено от началника на експедицията — Ботаника. Разхождайки се бавно рано сутринта близо до Палатката, в която близо до съда с хранителна течност сладко спяха Технологът и Медикът, той погледна към почвата и просто се вдърви. Три тъмни петна се движеха на тласъци, отдалечавайки се от хълма, на чийто връх учените насокоро бяха монтирали харпун с изключителна сила. След като се изместиха малко, петната спряха.

Ботаникът се приближи към загадъчните петна, за да ги разгледа по-добре. Те имаха спираловидна форма и очевидно не можеше да бъдат нищо друго освен екземпляри от още неизвестен на науката вид полярен мъх.

От вълнение Ботаникът затрепери. Открити са мъхове, които могат да се движат по почвата! Вкостенената от многовековна неподвижност теория на космическата биология беше заплашена от невероятен и неочекван удар.

Ботаникът се втурна като вихър в Палатката и забърска своите съучастници. Като се разбудиха, те веднага го последваха, бързайки сами да видят откритото явление.

По време на разглеждането на растенията се случи още едно поразяващо произшествие. Внезапно на повърхността на почвата се появиха две малки движещи се петна с овална форма. Без съмнение това бяха откъснали се кълнове на спираловидните растения. Те се движеха на тласъци, скокообразно, което е напълно естествено за толкова трескав процес като размножението. Виждайки всичко това, Технологът се изчерви силно. Разбира се, той се изчерви не защото беше станал неволен свидетел на вълнуващото тайнство на Природата. Просто той винаги беше отхвърлял възможността да съществуват подобни растения. Гордеейки се със своя рационализъм, Технологът смяташе, че старинното предание, споменаващо за тях, не заслужава доверие. И ето ти на, оказва се, че той не е бил прав! Смутен, той горещо поздрави Ботаника за забележителното откритие. Медикът

побърза да последва примера му, след което тримата развълнувани учени бавно заплуваха след двойката овални кълнове над своите научни градини.

В момента, когато младите кълнове се намираха недалеч от широката яма, в която те очевидно искаха да се скрият, Ботаникът, искайки да откъсне парче почва заедно с тъканта на подвижните кълнове, леко удари по единия от тях с малка мотика. В резултат на това, след като за миг изчезнаха, кълновете веднага се превърнаха в неустойчив храсталак от три издънки, променящи от време на време очертанията си.

Вдълнатината, образува се в почвата от удара с мотиката, както и трябва да се очаква, се заглади, почвите на полярните зони бързо се изравняват, когато в тях се образуват неголеми ями. Разбира се, няма никакъв парадокс в това, че дълбоките ями не се запълват, противно на очакваното.

„Ето ти чудеса!“ — помисли си Ботаникът, наблюдавайки страните издънки. Хрумна му, че те лесно ще се поберат в кофата на екскаватора (с помощта на който участниците в експедицията взимаха пробы от почвата) и че би било добре да се опита да ги плени. Ботаникът нареди на Медика и Технолога да докарат екскаватора до неговото откритие и когато те направиха това, пристъпи към неговото улавяне. „Дано не се откъсне“ — мислеше си той, наблюдавайки как кофата на екскаватора се впива в почвата.

Загребвайки парче почва заедно с научната находка, кофата се издигна нагоре и увисна на гъвкавата стрела над изкопаната от нея яма. От вътрешността на кофата, през прозрачните ѝ стени, от време на време проблясващо някакво шаване. Неустойчивите издънки бяха уловени.

Отбелязвайки победното събитие с продължително кръжене около екскаватора, учените се преместиха в Палатката, където се потопиха в хранителната смес. Те още не бяха се насили, когато на Ботаника му хрумна, че спираловидните растения могат да се прехвърлят някъде в други предели и след това няма да могат да бъдат открити. Като реши, че веднага трябва да прикове някое от тях с харпуна към почвата, Ботаникът, съпровождан от Технолога, се пренесе на хълма, на който стоеше харпунометателят, прицели се в

най-близкото растение и стреля. Изстрелът обаче не доведе до желаните резултати.

Вместо да бъде приковано към почвата, спираловидното растение, атакувано с харпуна, изчезна, а другите две малко се изместиха. Като се заби дълбоко в почвата, харпунът проби в нея прав канал, който не можеше да се запълни поради голямата дълбочина.

Като намота въжето върху барабана, Технологът извлече харпуна от пробития в почвата канал и от изненада за известно време просто изгасна: харпунът беше сплескан направо като баничка.

Ох, колко ненавреме става това! Сега експедицията беше лишена от възможността да се защищава от сарярите. Ако те се появят, ще се наложи да се изоставят изследванията и срочно да се евакуират в Биологичното градче. С тези невесели мисли учените се върнаха към прекъснатата си трапеза.

3.

Вече цял час корабът кръжеше в черното небе над игвианските простори, чиято безжизненост убиваше у космонавтите надеждата да научат какво е станало с капитана. Те имаха на разположение още половин час, след който запасите от диамагнитна плазма щяха да се изтощят и щеше да им се наложи да отлетят на Петата външна станция. Нито Буянцев, нито Мостов вече вярваха, че им е съдено никога да се срещнат с Гуров.

— Страхувам се да не се е превърнал в пара — развълнувано произнесе Буянцев.

— Така ли мислиш?

— Това е най-правдоподобното обяснение. Близо до него поради никакви неясни причини изведенъж се отдели твърде много топлина и в резултат той изчезна безследно.

— Възможно е и да си прав, но странното е, че отделената топлина не остави никакви видими следи — каза Мостов.

— Правилно! Тук въобще има много неразбирами неща. Как може да се объясни например монолитността на игвианска почва? При липсата на атмосфера тя би трябвало да бъде напукана от лъчите на Евитар.

Космонавтите прелитаха над редки хълмове и долини, които много приличаха на онези, които вече бяха видели. Отблъсъците на

отразените от почвата лъчи на Евитар пълзяха по равнината, сякаш копираха колебаещото се движение на космическия кораб.

Накрая те забелязаха колоната, която, както и преди, стърчеше от почвата, и в същия миг видяха Гуров. Той лежеше неподвижно върху стърчащо възвишение.

Като се суетяха от вълнение. Буянцев и Мостов хвърлиха като камък кораба надолу, приземиха се, изтъркаляха се от люковете и изтичаха до Гуров. Той беше в безсъзнание.

4.

Докато Буянцев и Мостов летяха над безмълвните игвиански простири, търсейки пропадналия капитан, експедицията, ръководена от Ботаника, на три пъти беше постигната от трагични неуспехи.

На първо място от околността от Палатката съвършено необяснимо изчезнаха спираловидните растения. Изключително внимателно учените обискирваха всяко късче от подопитния участък, но напразно — доказателствата за великото откритие сякаш въобще не бяха съществували.

Огорченият Ботаник реши да се свърже с Биологичното градче. За тази цел той изпрати телеграма, в която съобщаваше за всички неща, които се бяха случили. Между другото в телеграмата се споменаваше и това, че като резултат на удара в удивително твърдите тъкани на спираловидното растение харпунът се беше сплескал.

Като изпрати телеграмата, Ботаникът се успокои и нареди на Медика и Технолога да докарат екскаватора до Палатката, за да прехвърлят неустойчивите издънки в контейнер. Самият той започна да отвърта капака на този контейнер.

Когато Медикът и Технологът изминаха половината път, се случи непоправима беда — разруши се стрелата на екскаватора. (Както изясни по-късно следствието, при изготвянето ѝ са били допуснати отклонения от стандартите.)

Това стана така: първоначално в стрелата се появиха някакви мехури. Скоро те се пукнаха. След това стрелата изведнъж се огъна, от нея се изляха струйки светеща течност и в следващия момент тя въобще изчезна безследно. Кофата на екскаватора падна върху почвата и също се разтвори в пространството. На свой ред повърхността на почвата се изду, погълна парчето вещества, намиращо се в кофата,

отпусна се и отново стана така гладка, каквато всъщност и трябаше да си бъде. Обаче върху нея ясно се очертаха значително видоизменените контури на неустойчивите издънки, измъкнали се сега на свобода.

След този до ужас глупав неуспех експедицията беше постигната от още една неприятност, предвестник на която беше приетата от Биологичното градче спешна телеграма. В телеграмата се съобщаваше съчувственно, че според получените данни стадо саряри се приближава към мястото, където работи експедицията. Обезоръжените учени трябва колкото може по-бързо да се отдалечат от опасността. Поради това експедицията ще бъде евакуирана срочно.

Когато прочете телеграмата. Ботаникът се огорчи страшно: рухна надеждата му да потвърди научно откриването на растения, способни да се придвижват по почвата самопроизволно. От яд той стана синьо-червен.

Скоро до Палатката се приближи транспортно устройство. Учените се настаниха в него и то ги отнесе в Биологичното градче.

5.

Вече трето денонощие Игви се отдалечаваше от космонавтите, носещи се в бездънната пропаст на Космоса към Петата външна станция.

Свестилият се Гуров разказа, че скоро след като Буянцев и Мостов се насочили към него, почвата под тялото му се разкъсала, като при това самият той пропаднал нанякъде, а почвата се затворила над него. При това той няколко пъти бил здравата разтърсен.

— Аз ви виках, докато прегракнах — разказващ Гуров, — след това си пипнах шлема и почувствувах, че разговорното устройство е повредено. Изглежда, че то се беше ударило в нещо. Намирах се в каменен чувал, но се оказа, че през неговите стени можеше да се вижда — игвианска почва беше прозрачна. Изглежда, защото повърхността на планетата е изпечена от лъчите на Евитар. Поради тя, изглежда, е потъмняла. Уверявам ви: игвианска почва е като матово стъкло — отвън непрозрачна, а отвътре прозрачна... Струваше ми се, че се намирам в никакво килерче. От стените му се лее мека светлина. А на десет крачки от мене, навътре в прозрачната почва, танцуваха три светещи чудовища. Когато едното от тях доплува наблизо, можах да го разгледам добре. Грамаден полупрозрачен светещ шнур, който като се

изтъняваше и надебеляваше, се огъваше непрекъснато. По него ту изскачаха, ту се прибраха стотици извиващи се израстъци. През цялото време цветът му се променяше. В него се движеха разноцветни петна. Като се тресеше и вълнуваше, чудовището се въртеше в три плоскости.

Гуров нахвърли върху хартия скица на чудовището и продължи:

— Там имаше и някакви други светещи предмети. Стените на моята клетка също бяха тапицирани със зелена светлина, разрязана от назъбена червена линия. Струваше ми се, че стоя в зелен сандък, съставен от две половинки. Отдолу зеленото светене беше подпряно от извит стълб синя светлина, а другият край на стълба, огънат нагоре, се губеше в голямо кълбо от светещи ленти.

— А видя ли повърхността на планетата? — запита Мостов.

— Видях я. Отвътре тя ми се стори като бял навес над света, в който се намирах... Като се огледах, забелязах, че веществото, изпълващо този свят, се състои от смес на два минерала. Единият от тях е безцветен и съдържа в себе си многобройни светловиолетови кристалчета с размера на маково семенце. Когато през семенцата преминаваха танцуващите чудовища, те просветваха като дъга. Разбрах, че нито една частица от веществото по време на танците на чудовищата не се измества. Движеше се някакъв цветови процес.

— Разбирам какво искаш да кажеш! — възклика Мостов. — Когато по таблото на светлинен вестник пробягват буквите, всъщност това представлява само запалване и загасване на отделни групи от лампички. Напомня ли на това?

— Точно така — съгласи се Гуров. — Когато тези чудовища отплуваха, аз продължих да мисля за тях и стигнах до заключението, че тези същества са процеси. Устойчиви, локализирани и заедно с това живи. Може би те са резултат на еволюция, продължавала милиони години.

— Как се измъкна от килерчето? — заинтересува се Буянцев.

— Просто не знам. Помня само, че когато чудовищата отплуваха, те дълго време не се приближаваха към мене. Наистина понякога ми се струваше, че в далечината преплават светещи петна. Когато се сетих за кинокамерата, аз я извадих от кальфа и веднага към мене доплуваха две чудовища. Ех, каквото ще да става, помислих си аз и натиснах електроискровия диструктор на кинокамерата. В този момент започна

нещо странно: моята кутийка, люлеейки се сякаш върху вълни, заплува през игвианска почва. Малко след това тя рязко се наклони. Неволно се опрях силно с болния си крак в стената и от нетърпимата болка загубих съзнание...

Когато Гуров завърши разказа си, Буянцев каза:

— Едно нещо не разбирам. По какъв начин тези същества-процеси, живеещи в игвианска почва, са те отвлекли и как са направили колоната? Въобще как организират всички тези чудесии?

— Не зная как си правят своите шеги — каза Мостов, — но ми се струва, че между техните понятия и нашите има забавно сходство. Онова, което за нас е празно пространство, за тях е нещо твърдо и обратното.

— Как? Как? — изненада се Гуров.

— Именно така. Вероятно тези същества-процеси могат да се движат в почвата където си поискат и поради това на тях тя не им се струва твърда. А за тях вакуумът е като за нас гранитна скала, през него те са принудени да спрат и въобще всичко е наопаки. Сега да си представим, че те разполагат с инструменти за деформация на вакуума. Това означава, че всяка тяхна сонда за нас ще изглежда като колона. За тях хълмовете са ями, а ямите — хълмове...

Скоро космонавтите започнаха да разглеждат заснетия фильм. Върху екрана се свиваха, увиваха и вибрираха две извиващи се пъстри чудовища. Кой би могъл да си помисли, че тези привидения са учени: едното — специалист в техническата област, а другото — в областта на медицината. (Това бяха Технологът и Медикът.) А ако корабът беше кацнал на Игви с тридесет-четиридесет градуса по на юг, то космонавтите биха могли да видят доста обширно пространство, покрито с прозрачни изкривени тръбички, в стеничките на които избухват и загасват милиарди разноцветни искри. Така изглеждат корените на тропическите растения, украсяващи странния свят, скрит в недрата на удивителния Игви.

Публикувано в списане „Наука и техника“, брой 41-42/1974 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.